

PS-I.431.1.31.2024

PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ

przeprowadzonej

w Ośrodku Pomocy Społecznej w Drezdenku, ul. Marszałkowska 18.

Działając na podstawie art. 22 pkt. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 r., poz. 1283 ze zm.) oraz przepisów rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 2285).

Zespół inspektorów w składzie:

- 1. Teresa Ozimek** – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 304-1/2024 z 10 października 2024 r. – *kierująca zespołem inspektorów;*
- 2. Krzysztof Frisoli** – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 304-2/2024 z 10 października 2024 r. – *członek zespołu inspektorów;*
- 3. Małgorzata Rodak** – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 304-3/2024 z 10 października 2024 r. – *członek zespołu inspektorów;*

przeprowadził, w okresie od 16 października 2024 r. do 16 grudnia 2024 r., kontrolę kompleksową w Ośrodku Pomocy Społecznej w Drezdenku (w dalszej części protokołu zwanego Ośrodkiem), w obszarze organizacji i funkcjonowania Ośrodka wiążącego się z realizacją zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej.

Celem kontroli było podniesienie jakości świadczonych usług.

Czynności kontrolnych w siedzibie jednostki dokonano 16 października 2024 r. w obecności Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Drezdenku.

Ocenie poddano zagadnienia:

1. Pomoc świadczona na rzecz klientów pomocy społecznej;
2. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych;
3. Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
4. Instytucjonalne formy pomocy świadczone osobom zależnym;
5. Warunki do realizacji zadań.

Do oceny powyższych zagadnień przyjęto:

- analizę złożonych wniosków oraz akt świadczeniobiorców;
- analizę Uchwały Rady Gminy Drezdenko w sprawie warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze (...);
- analizę zapisów Regulaminu organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Drezdenku;
- analizę zakresu udzielanego wsparcia pod względem adekwatności do potrzeb klientów o ograniczonej samodzielności;
- analizę akt osobowych kierownika i pracowników socjalnych pod względem wymaganych kwalifikacji wskazanych w ustawie;
- analizę wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych;
- ocenę warunków lokalowych;
- analizę dokumentów udostępnionych kontrolującym w toku czynności dokonanych w siedzibie jednostki oraz dokumentację przekazaną przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Drezdenku pocztą e-PUAP z 21.10.2024, 22.10.2024, 29.10.2024 r, 3.12.2024, 16.12.2024 r.

Przed przystąpieniem do kontroli, Zespół inspektorów złożył pisemne oświadczenia, o braku okoliczności, uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

[akta kontroli str. 1-15]

Dokonano na tej podstawie następujących ustaleń:

Ad. 1. Pomoc świadczona na rzecz klientów pomocy społecznej.**a) Usługi opiekuńcze.**

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej (art. 50 ust. 1-3) osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację i w miarę możliwości kontakty z otoczeniem. Usługi sąsiedzkie obejmują pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczno-pielęgnacyjną, przez którą należy rozumieć formy wsparcia niewymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji, oraz, w miarę potrzeb i możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Formą usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania jest pomoc sąsiedzka. Realizacja usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, a decyzję o ich przyznaniu, zakresie i miejscu świadczenia podejmuje ośrodek pomocy społecznej. Ośrodek pomocy społecznej, powinien zatem posiadać wiedzę o sytuacji i potrzebach osób zależnych przebywających w środowisku. Sytuację tę ustala się na podstawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Do oceny zagadnienia przyjęto:

- zapisy uchwały Rady Miejskiej w Drezdenku w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze (...);
- sprawozdanie resortowe MRiPS-03 stan na 30.06.2024 r.;
- dokumenty udostępnione w toku kontroli m.in.: podania, oświadczenia, decyzje administracyjne.

Ośrodek realizuje wsparcie w formie usług opiekuńczych, w tym także usług sąsiedzkich. Nie jest świadczona pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych.

Przyznanie pomocy w formie usług opiekuńczych realizowane jest w oparciu o zapisy Uchwały Nr LIII/340/2021r. Rady Miejskiej w Drezdenku z dnia 22.12.2021r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania.

Gmina od 13 listopada 2024 r. realizuje Program „Korpus Wsparcia Seniorów” moduł I, usługi sąsiedzkie. Usługi sąsiedzkie realizowane są w oparciu o Uchwałę NR III/8/2024 Rady Miejskiej w Drezdenku z dnia 28 maja 2024 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat oraz trybu ich pobierania.

Na realizację Programu „Korpus Wsparcia Seniorów na 2024rok” gmina otrzymała środki finansowe w wysokości 38.400 zł.

Usługami w ramach programu objęte były 4 osoby starsze. Zakres usług obejmował pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych (np. pomoc w przygotowaniu posiłku, zrobieniu zakupów, uporządkowaniu mieszkania), podstawową opiekę higieniczno-pielęgniacyjną oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Ośrodek nie świadczył specjalistycznych usług opiekuńczych. Z ustnych wyjaśnień Kierownika jednostki wynika, że nie było zapotrzebowania na tę formę pomocy.

W 2023 r. koszt 1 godziny usług opiekuńczych wynosił 23,82 zł, w 2024 r. - 26,71 zł.

W sprawozdaniu resortowym MRiPS-03 na dzień 30.06.2024 r. r. Ośrodek wykazał, że świadczył usługi 70 osobom, na dzień kontroli z usług korzystało 57 osób.

Skontrolowano 9% dokumentacji (wybranej losowo z udostępnionej listy).

Klienci to osoby w wieku od 53 do 94 lat. Dokumentacja zgromadzona w sprawie wskazuje na potrzebę przyznania wsparcia w formie usług opiekuńczych. Świadczeniobiorcy posiadają orzeczenia Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności wraz ze wskazaniem zawartymi w pkt 6 i 7 w zakresie korzystania z systemu środowiskowego wsparcia tj. korzystania z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych, a także stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Usługi opiekuńcze przyznane były na wniosek klienta na czas określony.

Osoby ponosiły częściową odpłatność (4 osoby) za świadczone usługi opiekuńcze oraz całkowitą odpłatność (1 osoba) stosownie do warunków zawartych w cyt. Uchwale oraz zgodnie z tabelą odpłatności (załącznik do przedmiotowej uchwały).

Zakres przyznanych usług był dostosowany do indywidualnych potrzeb klienta. Ośrodek świadczył usługi opiekuńcze w dni wolne od pracy.

Na podstawie analizy akt ustalono, że powodem przyznania usług opiekuńczych są schorzenia związane z wiekiem i stanem zdrowia, niepełnosprawnością, w tym ruchową. Osoby miały znacznie, bądź całkowicie ograniczoną zdolność samodzielności (trzy osoby mieszkały same), w miarę możliwości pomoc świadczyli członkowie rodziny. Dwie osoby mieszkały z członkami rodziny. Pracownik socjalny – w ramach wywiadu środowiskowego - dokonał oceny potrzeb danego klienta w zakresie usług opiekuńczych oraz innych form wsparcia.

Klienci korzystali z usług: 1 godzinę tygodniowo (1 osoba), 2 godziny w tygodniu (2 osoby), 5 godzin w tygodniu (1 osoba), 14 godzin w tygodniu (1 osoba). Cztery osoby miały własne świadczenia emerytalne, bądź rentę rodzinną, jedna korzystała z zasiłku stałego.

Ośrodek świadczył w razie potrzeby usługi opiekuńcze w dni wolne od pracy. Kwestia ta uregulowana została Zarządzeniem Nr 4/2024 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Drezdenku z dnia 2.08.2024 r. w sprawie wprowadzenia standardów usług opiekuńczych świadczonych dla osób starszych lub chorych lub niepełnosprawnych w miejscu zamieszkania przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Drezdenku. Na dzień kontroli jedna osoba korzystała z usług opiekuńczych przez siedem dni w tygodniu.

W wywiadach środowiskowych - kontrolnych, w planie pomocy – w pozycji inne formy wsparcia – sporadycznie - brak wpisów o udzieleniu dodatkowej pomocy.

Klienci – w przypadku występującej potrzeby - korzystali z dodatkowej pomocy m.in. w formie specjalnego zasiłku celowego na leki i leczenie, zasiłku na zakup opatu, żywności z programu Posiłki w szkole i w domu.

Ośrodek zatrudnia opiekunki na podstawie umowy o pracę oraz umowy cywilnoprawne.

Zespół kontrolny ustalił, że w Ośrodku zatrudnionych jest dziewięć opiekunek na umowę o pracę (w tym dwie w ramach prac interwencyjnych). Jedną spośród zatrudnionych opiekunek realizuje usługi we wszystkie dni tygodnia. Ponadto Ośrodek zatrudnia cztery osoby na podstawie umowy cywilnoprawnej do realizacji usług sąsiedzkich.

Opiekunki odbyły kurs z zakresu udzielania pierwszej pomocy, zamieszkują w bliskim sąsiedztwie z osobami objętymi wsparciem.

Opiekunki prowadzą kontrolki czasu pracy opiekunki domowej, w których określona jest data, czas i liczba godzin usług opiekuńczych. Wykonanie usług potwierdzane jest podpisem podopiecznego bądź jego przedstawiciela ustawowego i zatwierdzone przez pracownika socjalnego.

[akta kontroli str. 16-138, 315-324, 329-332, 1048-1055, 1127-1132]

Zadanie realizowane bez uchybień.

b) Zasiłek stały (udzielana pomoc osobom ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności).

Zgodnie z zapisem art. 17 ust. 1 pkt 19 ustawy o pomocy społecznej – przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. W myśl art. 37 ust. 1 pkt 1 i 2 cyt. ustawy – świadczenie przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej lub osobie pozostającej w rodzinie – niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy. Na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym – zgodnie z art. 45 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy – świadczona jest praca socjalna.

Wg danych ujętych w sprawozdaniu resortowym MRiPS-03 na 30.06.2024 r. z zasiłków stałych korzystało 26 osób. Na dzień kontroli – zasiłki stałe z tytułu niepełnosprawności pobierały 22 osoby (z wyłączeniem osób z zaburzeniami psychicznymi).

Analizie poddano wybrane losowo - z przedstawionej listy - akta 5 osób (tj. 6 % dokumentacji osób korzystających z zasiłków stałych) pod kątem pełnego rozeznania ich potrzeb. Osoby objęte tą formą wsparcia legitymowały się znacznym stopniem niepełnosprawności (1 osoba), umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (3 osoby), niezdolnością do pracy z powodu wieku (1 osoba). Miały wskazania do korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki. Ponadto, osoba z niepełnosprawnością w stopniu znacznym miała wskazania do stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Ośrodek udzielał dodatkowej pomocy osobom pobierającym zasiłek stały. Dostosował wsparcie do indywidualnych potrzeb klienta.

Zespół kontrolny ustalił, że klienci to osoby w wieku: 24 - 65 lat. Klienci zostali objęci ubezpieczeniem zdrowotnym (4 osoby). Jeden klient pobiera emeryturę z ZUS. Osoby, których akta poddano kontroli mieszkały samotnie (2 osoby), z rodzicami (2 osoby), u znajomej (1 osoba). Wszyscy prowadzą jednoosobowe gospodarstwa domowe. Trzy osoby zarejestrowane były w PUP, jednak ze względu na stan zdrowia nie podejmowały zatrudnienia. Osoba z orzeczonym znacznym stopniem niepełnosprawności ma przyznany zasiłek pielęgnacyjny.

W wywiadach środowiskowych w planie pomocy w pozycji inne formy wsparcia wpisy ograniczały się do informacji o wizycie w środowisku, przeprowadzeniu wywiadu, czy udzieleniu porad indywidualnych.

W zależności od sytuacji klienci otrzymywali dodatkowe wsparcie m.in. zasiłki celowe na cele bytowe, świadczenia pieniężne na zakup żywności z programu Posiłek w szkole i w domu, zasiłek celowy na częściowe pokrycie kosztu leków i leczenia, zasiłek celowy na zakup opału.

[akta kontroli str. 467-539, 620-708, 1056-1058]

Zadanie realizowane bez uchybień. Sugestia - w wywiadach środowiskowych zawierać więcej informacji o działaniach podejmowanych w ramach pracy socjalnej.

c) Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

To jedna z przesłanek uzasadniających przyznanie pomocy określona zapisami art. 7 ustawy o pomocy społecznej. Ma zastosowanie w szczególności do rodzin niepełnych i wielodzietnych. W systemie pomocy społecznej pojęcie bezradności wiąże się z faktyczną bezradnością danej osoby, czyli brakiem umiejętności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb swoich i swoich najbliższych.

Ośrodek udziela wsparcia rodzinom z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym szczególnie w rodzinach niepełnych i wielodzietnych.

Według danych przedstawionych w sprawozdaniu MRIPS-03 (stan na 31.12.2023 r.). – bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego była powodem przyznania pomocy w stosunku do 90 rodzin, w tym 18 wielodzietnych i 65 niepełnych.

Według danych przedstawionych w sprawozdaniu MRIPS-03 (stan na 30.06.2024 r.). – bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego była powodem przyznania pomocy w stosunku do 56 rodzin, w tym 11 wielodzietnych i 42 niepełnych. Odnotowano spadek rzędu 37,7%.

Na podstawie przedstawionego przez Kierownika Ośrodka wykazu osób korzystających z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, Zespół kontrolny ustalił, że – **w okresie objętym kontrolą** – z pomocy Ośrodka skorzystało **87 rodzin**, w tym 58 niepełnych i 19 wielodzietnych. Wszystkim rodzinom oprócz świadczonej pracy socjalnej udzielono pomocy finansowej. Spośród 87 rodzin objętych wsparciem – 5 rodzin było jednocześnie rodziną wielodzietną i niepełną. 18 rodzin było objętych asystenturą – Asystenta Rodziny, a 8 - Kuratora Sądowego. Wobec 3 rodzin prowadzona była procedura Niebieskiej Karty.

Kontrolujący zbadali akta 5 rodzin korzystających – na dzień kontroli - ze wsparcia Ośrodka (co stanowi 5,7 % dokumentacji rodzin objętych wsparciem w tym zakresie).

Zidentyfikowane przyczyny bezradności rodzin to przede wszystkim: choroby i niepełnosprawność, alkoholizm, wielodzietność, długoletnie bezrobocie, ubóstwo, przemoc.

Dokumentacja zawierała m.in. diagnozę sytuacji rodziny, plan pracy i jego aktualizację.

Pracownik socjalny sporządzał ocenę sytuacji rodziny, a także karty pracy socjalnej.

Kontrolujący przeanalizowali także zaangażowanie pracowników socjalnych we współpracę z asystentem rodziny w czasie trwania asystentury. 2 spośród 5 rodzin, których dokumentację poddano kontroli była objętą asystenturą. Na podstawie udostępnionej dokumentacji, zespół kontrolny ustalił, że współpraca pomiędzy asystentem rodziny a pracownikiem socjalnym trwa przez cały okres pracy z rodziną i polega na stałej wymianie niezbędnych informacji, ustaleniu kierunku dalszych działań, czy też wspólnych wizytach w miejscu zamieszkania rodziny.

Wszystkie rodziny, których dokumentacja została objęta kontrolą korzystały ze wsparcia finansowego Ośrodka - zbadano prawidłowość prowadzenia postępowań

w sprawie przyznania i wypłaty zasiłków na wybranej losowo próbie - 31 decyzji (16 z 2023 r. i 15 z 2024 r.) przyznających zasiłki (5 wnioskodawcom).

Objęte kontrolą decyzje wydane zostały w terminie od 1 do 42 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku o pomoc. W 2 przypadkach decyzje zostały wydane po upływie miesiąca od daty złożenia wniosku o pomoc.

Rodzinny wywiad środowiskowy - wymagany art. 107 ust. 1 ups - przeprowadzany był przez pracownika socjalnego w 93,5% w czasie nieprzekraczającym 5 dni roboczych od wpływu wniosku do OPS. Jedynie w dwóch przypadkach wywiad został przeprowadzony 25 dni od dnia złożenia wniosku o pomoc. Dodatkowo w dwóch przypadkach brak było odnotowania w karcie pracy wpisu potwierdzającego przeprowadzenie wywiadu środowiskowego u rodziny wnioskującej o pomoc. Wszystkim decyzjom nadawany był rygor natychmiastowej wykonalności.

[akta kontroli str. 1038-1046]

Mimo stwierdzonych nieprawidłowości w zakresie terminowości prowadzonego postępowania administracyjnego Zespół Kontrolny pozytywnie ocenia działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze. Stwierdzone nieprawidłowości nie miały wpływu na udzielenie pomocy rodzinie.

d) Zasiłek okresowy (udzielana pomoc osobom z powodu bezrobocia).

Zgodnie z zapisem art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej – przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. W myśl art. 38 ust. 1 pkt 1 i 2 cyt. ustawy – świadczenie przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego: osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej; oraz rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny. Na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym – zgodnie z art. 45 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy – świadczona jest praca socjalna.

Wg danych ujętych w sprawozdaniu resortowym MRiPS-03 na 30.06.2024 r. z zasiłków okresowych korzystało 20 osób. **Na dzień kontroli** – zasiłki okresowe z tytułu bezrobocia pobierało **26 osób**.

Na podstawie przedstawionej, w toku czynności kontrolnych informacji nt. świadczeniobiorców zasiłku okresowego wynika, że na dzień kontroli 26 osób pobierało zasiłek, w tym 9 osób korzystało z pomocy Ośrodka od 10 lat, pozostałe 16 osób - od 9 lat do 1 roku. Przedział wiekowy osób pobierających świadczenie wynosił 23 - 58 lat.

Ośrodek udzielał dodatkowej pomocy osobom pobierającym zasiłek okresowy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych.

W badanym okresie poza świadczeniem w formie zasiłku okresowego, osoby uzyskiwały pomoc również w formie:

- świadczeń pieniężnych w formie zasiłków celowych na zaspokojenie innych potrzeb;
- świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności w ramach rządowego programu Posiłek w szkole i w domu;

- prowadzonej pracy socjalnej –zawarto 45 kontraktów socjalnych (w okresie objętym kontrolą) z 25 osobami. Podejmowana praca socjalna była ukierunkowana na znalezienie i podjęcie zatrudnienia przez beneficjenta pomocy.

[akta kontroli str. 1063-1126]

Zadanie realizowane bez uchybień.

e) Praca socjalna

Zgodnie z art. 45 ustawy o pomocy społecznej praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej i nie zależy od ich dochodu. W ustawie o pomocy społecznej (art. 119) praca socjalna wymieniona jest na pierwszym miejscu szczególnych zadań pracownika socjalnego.

Na dzień kontroli pracę socjalną w środowisku realizowało 3 pracowników socjalnych. Nie w każdym przypadku pracownicy socjalni odnotowywali działania i czynności podejmowane w ramach pracy socjalnej w rodzinnych wywiadach środowiskowych.

W analizowanej dokumentacji (30 teczek – akt klientów korzystających z różnych form wsparcia i pomocy) w wywiadach środowiskowych - w planie pomocy – w pozycji inne formy wsparcia – sporadycznie - brak wpisów o udzieleniu dodatkowej pomocy.

Pracownicy socjalni wykorzystywali narzędzie w postaci kontaktu socjalnego w szczególności w przypadku pracy z osobami bezrobotnymi. Z dokumentacji objętej kontrolą wynika, że zawarto 48 kontraktów socjalnych z 28 osobami, w tym z dwoma osobami w kryzysie bezdomności. Praca socjalna wobec osób bezrobotnych nakierunkowana była na usamodzielnienie klienta - przeprowadzano ankiety aktywności na rynku pracy, ankiety umiejętności społecznych, analizę gospodarowania czasem przez osobę pozostającą bez pracy, ankietę umiejętności poszukiwania pracy.

W pracy socjalnej określono etapy metodycznego działania takie jak:

- rozpoczęcie interwencji;
- diagnozowanie sytuacji klienta;
- wyznaczanie celu działania;
- opracowanie planu działania;
- realizacja planu działania;
- systematyczna ewaluacja działań;
- końcowa ocena rezultatów.

W większości przypadków Ośrodek prowadzi Karty pracy socjalnej, w których zawiera informacje o prowadzonych działaniach i podejmowanych czynnościach na rzecz klienta.

W dwóch przypadkach nie odnotowano w karcie pracy wpisu potwierdzającego przeprowadzenie wywiadu środowiskowego u rodziny wnioskującej o pomoc.

W sytuacjach tego wymagających klienci otrzymywali dodatkowe wsparcie.

[akta kontroli str. 315-324]

Zespół kontrolny sugeruje dokumentowanie wszystkich działań podejmowanych w ramach pracy socjalnej (zachowanie spójności pomiędzy kartami pracy i wywiadami środowiskowymi).

Ad. 2. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych.

Zgodnie z art. 48 u.o.p.s. osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona. Zadania te – zgodnie z zapisem art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy – należą do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Wymienione potrzeby stanowią minimum egzystencji, a Gmina zobowiązana jest zapewnić je każdej osobie tego pozbawionej. Obligatoryjne formy zapewnienia schronienia i zasady ich udzielania, zostały określone w przepisie art. 48a ust. 1–10 cyt. ustawy. Udzielanie schronienia – w myśl art. 48a cyt. ustawy – następuje przez przyznanie tymczasowego schronienia w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych, schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi oraz ogrzewalni. W związku z uzupełniającym się charakterem poszczególnych placówek i różnym zakresem świadczonych w nich usług, każda gmina powinna zapewnić możliwość udzielenia schronienia w każdej z form, nie tylko w zakresie wynikającym z rozeznaczonych potrzeb występujących w danym momencie na terenie gminy, ale także, biorąc pod uwagę potencjalne potrzeby, jakie mogą wystąpić, w tym zakresie w przyszłości. Gminy powinny się również wykazać gotowością do udzielania schronienia w tych formach.

Do oceny tego zagadnienia przyjęto:

- umowy o świadczenie usług tymczasowego schronienia;
- rejestr Wojewody Lubuskiego miejsc udzielania tymczasowego schronienia;
- sprawozdanie resortowe MRiPS-03 stan na 30.06.2024 r.;
- dokumenty udostępnione w toku kontroli.

Na terenie gminy Drezdenko funkcjonuje 1 placówka dla osób bezdomnych. Gmina zapewnia schronienie w 2 wskazanych w ustawie - formach tj. schronisku dla osób bezdomnych i schronisku z usługami opiekuńczymi dla osób bezdomnych. Zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych oraz w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi reguluje Uchwała Rady Miejskiej w Drezdenku.

Zespół kontrolny ustalił, że – w badanym okresie – Gmina Drezdenko podpisała 2 umowy na gotowość zabezpieczenia schronienia dla swoich mieszkańców tj.:

- z Fundacją Dom Wspólnoty BARKA w Drezdenku (Umowa nr KO.271.10.2023 z 27.12.2023 r.). Umowa dot. zabezpieczenia miejsc w formie Schroniska dla osób bezdomnych w Drezdenku. Umowa zawarta na okres 01.01.2024 r. – 31.12.2024 r.
- ze Stowarzyszeniem Z Sercem na Dłoni w Serocku (Umowa z 01.03.2024 r.). Umowa dot. zabezpieczenia miejsc w formie Schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi w Bydgoszczy. Umowa zawarta na okres 01.03.2024 r. – 31.12.2024 r.

Ponadto Ośrodek wystosował w 2023 r. do organizacji Koło Gorzowskie Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta w Gorzowie Wlkp. zapytanie ofertowe na możliwość zabezpieczenia miejsc w noclegowni dla mieszkańców gminy Drezdenko. Formularz

ofertowy został ósrodkowi przedstawiony – jednak do zawarcia porozumienia ww. zakresie nie doszło.

Gmina jest wpisana do Rejestru Wojewody Lubuskiego miejsc udzielania tymczasowego schronienia pod pozycją 5.

Zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych, schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi reguluje Uchwała Nr LIII/341/2021 Rady Miejskiej w Drezdenku z dnia 22 grudnia 2021 r.

Ośrodek nie jest przygotowany do zapewnienia osobom bezdomnym tymczasowego schronienia we wszystkich, określonych w ustawie o pomocy społecznej, formach:

tj. noclegowni oraz ogrzewalni. Tym samym, świadczone usługi nie zawsze będą dostosowane do występujących potrzeb.

Ośrodek zapewniał osobom bezdomnym tymczasowe schronienie w placówkach dla osób bezdomnych stosownie do ich potrzeb. W przypadku 1 osoby, sytuacja bytowa klienta stwarza zagrożenie dla jego bezpieczeństwa.

Ośrodek - według danych ujętych w sprawozdaniu MRiPS-03 P stan na 30.06.2024 r., oraz danych na dzień kontroli udzielił pomocy z tytułu bezdomności 15 osobom.

Do analizy – pod kątem pełnego rozeznania potrzeb klientów – pobrano dokumenty 5 osób tj. 33 % osób bezdomnych, którym udzielono wsparcia. Wskazane osoby prowadzą samodzielne gospodarstwo domowe, nie są aktywne zawodowo. 3 osoby nie utrzymują kontaktu z najbliższą rodziną, 2 osoby pozostają w konflikcie rodzinnym. 2 osoby pobierają świadczenie emerytalne, pozostałe pobierają świadczenie z pomocy społecznej (zasitek stały, okresowy, celowy). 4 osoby przebywały w schronisku dla osób bezdomnych, w tym 2 osoby z niepełnosprawnością w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. 1 osoba za nieprzestrzeganie obowiązującego w schronisku dla osób bezdomnych, regulaminu została z niego wykreślona. Aktualnie zamieszkuje domek letniskowy na terenie ogródków działkowych. Ma zapewniony ciepły posiłek. Jest to osoba schorowana, zmagająca się z uzależnieniem alkoholowym. Obecna sytuacja bytowa klienta stwarza zagrożenie dla jego bezpieczeństwa.

Osoby bezdomne były objęte pracą socjalną. Z analizy rodzinnych wywiadów środowiskowych wynika, że w ramach pracy socjalnej – udzielano informacji o formach pomocy adekwatnych do potrzeb klientów: pomoc i wsparcie socjalne, złożenie wniosku o przydział lokalu socjalnego, dbanie o zdrowie, abstynencji alkoholowej, ubieganie się o świadczenie emerytalne czy wzmocnienie aktywności społecznej.

W okresie objętym kontrolą, Ośrodek zawierał z osobami bezdomnymi kontrakty socjalne oraz opracowywał indywidualny program wychodzenia z bezdomności.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej – indywidualny program wychodzenia z bezdomności to wsparcie dla osoby bezdomnej polegające na rozwiązywaniu jej problemów życiowych, przede wszystkim problemów rodzinnych, mieszkaniowych i związanych z zatrudnieniem. Natomiast – kontrakt socjalny jest pisemną umową zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie odejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny.

Ośrodek – w okresie objętym kontrolą - wykorzystał dodatkowe możliwości pomocy w postaci zawartego Kontraktu socjalnego oraz Indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności. Kontrakt socjalny został zawarty z 2 osobami znajdującymi się w kryzysie bezdomności. Cele główne zawartych kontraktów to ubieganie się o lokal z zasobów gminy oraz pomoc i wsparcie celem prawidłowego funkcjonowania i udzielenie schronienia. W ramach ww. kontraktów, po stronie osób bezdomnych było złożenie wniosku do gminy o przydział lokalu socjalnego, oraz skorzystanie ze wsparcia w formie schronienia w placówce dla osób bezdomnych. Z analizy ww. dokumentów wynika, że klienci w pełni wywiązali się z zawartych ustaleń we wskazanym terminie. Ośrodek wraz z Fundacją Dom Wspólnoty Barka prowadzącą schronisko dla osób bezdomnych - zawarł z 2 osobami przebywającymi w tym schronisku Indywidualne programy wychodzenia z bezdomności. Cele główne zawartych tych Programów to kontynuacja pobytu w schronisku, udział w zajęciach edukacyjno-terapeutycznych, dbanie o zdrowie oraz uczęszczanie na wizyty lekarskie oraz starania o mieszkanie socjalne. Z analizy ww. dokumentów wynika, że klienci wywiązali się z zawartych ustaleń we wskazanych terminach.

[akta kontroli str. 139-184, 291-314, 325-328, 397-428]

Zadanie realizowane z uchybieniami. Brak zagwarantowania schronienia we wszystkich, określonych w ustawie o pomocy społecznej formach. W przypadku 1 osoby bezdomnej, miejsce pobytu stwarza zagrożenie dla jego bezpieczeństwa.

Ad. 3. Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 3, 5, 6 ustawy o pomocy społecznej oraz przepisów ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2123) gmina powinna zapewnić wsparcie i rozwój różnych form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Stosownie do zapisów ustawy o pomocy społecznej gmina powinna organizować i świadczyć specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, prowadzić i rozwijać infrastrukturę ośrodków wsparcia dla tej grupy. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, zadaniem jednostki jest rozpoznanie potrzeb klienta i opracowanie indywidualnego planu pomocy (planu pracy socjalnej). Wsparcie udzielane klientowi jest uzależnione od stopnia jego potrzeb, uprawnień, zasobów i możliwości.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący przyjęli analizę:

- wybranych akt 5 klientów z zaburzeniami psychicznymi pobierających zasiłek stały;
- sprawozdania resortowego MRiPS-03 stan na 30.06.2024 r.;
- sprawozdania resortowego MRiPS-06 stan na 31.12.2023 r.;
- danych Głównego Urzędu Statystycznego i Narodowego Funduszu Zdrowia za 2023 r.;
- dokumentów udostępnionych w toku kontroli.

Na koniec 2023 r. liczba osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych w gminie Drezdenko wynosiła – 1.234 osób (dane Lubuskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia). Liczba osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych w stosunku do liczby mieszkańców gminy (16.814 osób – dane Głównego Urzędu Statystycznego na 31.12.2023 r.) stanowiła ok. 7,34% populacji.

Na terenie gminy Drezdenko funkcjonuje ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi – Środowiskowy Dom Samopomocy w Drezdenku.

Placówka zabezpiecza potrzeby mieszkańców gminy Drezdenko w zakresie opieki nad osobami z zaburzeniami psychicznymi. Oferuje łącznie 30 miejsc, w 3 określonych przepisami profilach tj. A, B, D. Zgodnie ze sprawozdaniem resortowym MRiPS-06 za 2023 r., w roku 2023 z oferty placówki skorzystało 30 osób.

Gmina Drezdenko nie realizuje zadania zleconego z zakresu administracji rządowej – organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Kierownik Ośrodka ustnie wyjaśniła, że SUO dla osób z zaburzeniami psychicznymi nie są świadczone z uwagi na brak zainteresowania mieszkańców tą formą wsparcia. Do Ośrodka – w badanym okresie – nie wpłynął żaden wniosek o przyznanie tej formy pomocy.

Osoby z zaburzeniami psychicznymi z orzeczeniami o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym i znacznym są objęte pomocą w formie zasiłku stałego. Udzielana pomoc w ramach prowadzonej pracy socjalnej nie jest dostosowana do sytuacji i potrzeb klienta.

Kontrolujący ustalili, że – na dzień kontroli – spośród 27 klientów pobierających świadczenie pieniężne w formie zasiłku stałego – 5 osób (tj. 19%) posiadało orzeczenia Powiatowych Zespołów do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności z kodami chorobowymi 01-U oraz 02-P. Osoby te prowadziły samodzielne gospodarstwo domowe i były w wieku produkcyjnym. Najmłodsza osoba na dzień kontroli – miała 40 lat, a najstarsza 54 lat.

Zespół kontrolny przeanalizował dokumentację 5 świadczeniobiorców (tj. 100%) korzystających z zasiłków stałych. Z analizy dokumentów wynika, że w badanym okresie osoby poza zasiłkiem stałym, otrzymały m.in. zasiłek celowy na zakup żywności w ramach rządowego programu Posiłek w szkole i w domu, zasiłek celowy oraz specjalny zasiłek celowy. Ponadto 2 osoby pobierały zasiłek pielęgnacyjny, a 1 osoba rentę socjalną. Wszystkie osoby posiadały orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym (4 osoby z kodem chorobowym 02-P, a 1 osoba 01-U).

Z kontrolowanej dokumentacji (orzeczenia o niepełnosprawności) wynika, że wszystkie osoby mają wskazania do korzystania z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych oraz rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki. 4 osoby wymagały odpowiedniego zatrudnienia, w tym warunkach chronionych, 1 osoba - uczestnictwa w terapii zajęciowej. Żadna osoba nie miała wskazań do stałej lub długotrwałej opieki w związku z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz korzystania ze wsparcia z systemu środowiskowego w samodzielnej egzystencji.

Wśród badanych, 1 osoba ze wskazaniem korzystania z systemu środowiskowego przez sieć instytucji pomocy społecznej - uczęszcza do Środowiskowego Domu Samopomocy. W przypadku 4 osób ze wskazaniem do zatrudnienia wg zaleceń lekarza /odpowiedniego zatrudnienie/warunkach pracy chronionej – brak działań w celu podejmowanej aktywizacji zawodowej.

W wywiadach środowiskowych oraz raportach z pracy socjalnej z klientem wynika, że działania pracownika socjalnego sprowadzały się do: poradnictwa oraz wizyt w środowisku. Brak jednak wskazania form wsparcia adekwatnych do potrzeb i sytuacji klientów tj. motywowanie do podjęcia pracy w zakładzie pracy chronionej, propozycji korzystania z SUO dla osób z zaburzeniami psychicznymi, poprawy warunków mieszkaniowych).

[akta kontroli str. 185-290]

Zadanie realizowane z uchybieniami w zakresie prowadzenia pracy socjalnej dostosowanej do potrzeb i sytuacji klienta oraz ewidencjonowania w rodzinnych wywiadach środowiskowych szczegółowych działań w sprawie.

Ad. 4. Instytucjonalne formy pomocy świadczone osobom zależnym.

Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca, w tym domu, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 16, należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej przysługuje osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Ustawodawca uwarunkował, tym samym, skierowanie osoby do domu pomocy społecznej od rozpoznania jej możliwości funkcjonowania we własnym środowisku, z wykorzystaniem innych form wsparcia. Postępowanie w sprawie skierowania do domu pomocy społecznej należy prowadzić bez zbędnej zwłoki, dla zapewnienia osobom wsparcia właściwego do ich potrzeb i bezpieczeństwa. W czasie czynności kontrolnych zagadnienie badano również pod kątem zabezpieczenia potrzeb osób kierowanych do DPS przed umieszczeniem w placówce.

Do oceny tego zagadnienia przyjęto:

- sprawozdanie resortowe MRiPS-03 – stan na 30.06.2024 r.;
- sprawozdanie resortowe MRiPS-06 – stan na 31.12.2023 r.;
- wykaz osób przebywających w domach pomocy społecznej w latach 2023 – 2024 oraz na dzień kontroli;
- informacje Kierownika Ośrodka;
- dokumentację osób przebywających w DPS – analizie poddano dokumentację 5 klientów (tj. 19%), które – w badanym okresie – przebywały w domu pomocy społecznej.

Gmina realizuje zadanie obowiązkowe w zakresie kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy, w tym domu.

Kontrolujący ustalili, że gmina ponosi odpłatność za pobyt swoich mieszkańców w domach pomocy społecznej. W 2023 r. wydatkowano na ten cel kwotę 1.494.363,50 zł, natomiast na 2024 r. zaplanowano 1.288.598,00 zł (stan na 30.09.2024 r.).

Zgodnie ze sprawozdaniem resortowym MRiPS-03 – stan na 30.06.2024 r. w domach pomocy społecznej przebywało 31 osób. **Na dzień kontroli** w dps przebywało **26 osób**, za pobyt których częściową odpłatność ponosiła Gmina.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek skierował do DPS cztery osoby. Na podstawie analizy rejestru wpływających spraw kontrolujący nie stwierdzili braku odmów skierowania do placówki. Wszystkie złożone wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie.

Gmina prowadziła postępowania w stosunku do osób zobowiązanych w celu ustalenia wysokości świadczonej odpłatności na rzecz osoby ubiegającej się na umieszczenie w domu pomocy społecznej. Na podstawie art. 103 Ośrodek zawarł 13 umów.

Klienci to osoby w wieku 65-94 lat. Osoby posiadały orzeczenia o niepełnosprawności w stopniu znacznym (1 osoba), orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (1 osoba), zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia (3 osoby). 4 osoby mieszkały z członkami rodziny, miały zapewnioną ich pomoc, 1 osoba mieszkała sama. 1 osoba została umieszczona w dps - bez jej zgody - na podstawie Postanowienia Sądu. Przed umieszczeniem w domu pomocy społecznej 3 osoby miały zapewnione wsparcie w formie usług opiekuńczych, 1 osoba – mieszkała sama. Klient był osobą leżącą, na podstawie udostępnionej informacji ustalono, że nie korzystał z usług opiekuńczych. Otrzymywał pomoc w formie posiłku z programu Posiłek w szkole i w domu. Kontrolujący mają wątpliwość, czy udzielona pomoc w formie posiłków, zasiłku okresowego była dostateczna dla osoby leżącej i samotnej.

Kontrolowane wywiady środowiskowe zawierały – nie w każdym przypadku - informacje o przyznanych formach pomocy.

[akta kontroli str. 540-619, 709-740, 1059-1062]

Zadanie realizowane z uchybieniami w zakresie niedostatecznego – zdaniem kontrolujących - wsparcia osoby samotnej, leżącej.

Nie w każdym przypadku zachowane były terminy określone przepisami dotyczące sporządzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania, przeprowadzenia aktualizacji wywiadów oraz wydania decyzji administracyjnej.

Poddana kontroli dokumentacja – osób korzystających z usług opiekuńczych, zasiłków stałych, osób z bezradnością opiekuńczo-wychowawczą, zasiłków okresowych, osób bezdomnych, osób z zaburzeniami psychicznymi, kierowanych do domów pomocy – była kompletna. W 2 przypadkach decyzje zostały wydane po upływie miesiąca od daty złożenia wniosku o pomoc. Ponadto w dwóch przypadkach wywiad został przeprowadzony 25 dni od dnia złożenia wniosku o pomoc. Wydanym decyzjom nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

Pomoc została przyznana na wniosek.

Decyzje wysyłane były za zwrotnym potwierdzeniem odbioru lub odbierane osobiście w siedzibie Ośrodka.

Ośrodek wydawał decyzje zmieniające wysokość odpłatności, w związku ze zmianą sytuacji finansowej osoby przebywającej w domu pomocy społecznej i zmianą średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w dps, na podstawie przeprowadzanych aktualizacji wywiadów środowiskowych.

Ad. 5. Warunki do realizacji zadania.

Realizacja ustawowych zadań możliwa jest wyłącznie wtedy, gdy spełnione są wszystkie warunki. Ustawodawca zapewnił obowiązek zatrudnienia minimalnej liczby wykwalifikowanych pracowników socjalnych (art. 110 u.o.p.s) jako gwarancję

odpowiedniej jakości usług i pracy socjalnej z osobą i/lub rodziną. Warunkiem realizacji zadań jest również możliwość zaproponowania klientowi adekwatnej do jego potrzeb oferty (poza wsparciem finansowym), czy możliwość przeprowadzenia z nim osobistej rozmowy, gwarantującej intymność, poszanowanie godności i zapewnienie poczucia bezpieczeństwa. Sprawną realizację zadań umożliwi również współpraca z innymi lokalnie działającymi podmiotami, tj. instytucjami i organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania na rzecz określonych grup klientów i społeczności lokalnej. Do oceny tego zagadnienia kontrolujący przyjęli analizę:

- dokumentacji, która reguluje funkcjonowanie i organizację Ośrodka Pomocy Społecznej w Drezdenku (statut, regulamin organizacyjny, upoważnienia Kierownika Ośrodka);
- akt osobowych kierownika i pracowników socjalnych;
- danych GUS w zakresie liczby mieszkańców gminy – stan na 30.06.2024 r.;
- sprawozdań resortowych MRiPS-03 stan na 30.06.2024 r., oraz MRiPS-06 stan na 31.12.2023 r.;
- oraz przeprowadzili oględziny obiektu oraz pomieszczeń OPS – korzystając z prawa nadanego w art. 126 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej.

Działalność Ośrodka regulują stosowne uchwały Rady Miasta i Gminy oraz zarządzenia Kierownika Ośrodka.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Drezdenku działa na podstawie Uchwały nr IX/42/90 Rady Narodowej Miasta i Gminy w Drezdenku z dnia 01 marca 1990 r. w sprawie utworzenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Drezdenku. W ośrodku obowiązuje Regulamin organizacyjny (z późniejszymi zmianami) wprowadzony Zarządzeniem Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Drezdenku Nr 4/2021 z dnia 30 marca 2021 r.

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Drezdenku posiada upoważnienie Burmistrza Drezdenka Nr RA.0052.16.2011 z dnia 23 marca 2011r. do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach m.in. z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy.

Warunki lokalowe Ośrodka nie stwarzają możliwości pełnej realizacji zadań oraz profesjonalnej obsługi klienta. Budynek posiada bariery architektoniczne.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Drezdenku zlokalizowany jest w 2 piętrowym budynku przy ul. Marszałkowskiej 18, w Drezdenku. Biura ośrodka znajdują się na 1 piętrze budynku. Wejście do budynku posiada bariery architektoniczne - schody. Budynek w trakcie remontu. Planowany termin zakończenia prac - do 15 stycznia 2025 r. W ramach realizowanych prac remontowych rozważane jest usunięcia barier architektonicznych tj. zbudowanie podjazdu i/lub zamontowanie windy osobowej.

W tym samym budynku – w części parterowej - funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy w Drezdenku.

W ocenie zespołu kontrolnego warunki lokalowe Ośrodka są dobre, jednakże usytuowanie placówki na 1 piętrze, brak windy stanowi utrudnienie dla osób z niepełnosprawnościami.. Ośrodek dysponuje ogółem 9 pomieszczeniami biurowymi. Dla pracowników socjalnych przeznaczone są 3 pokoje (2 pokoje dla 3 pracowników, 1 pokój dla 4 pracowników). Jednostka dysponuje pokojem na potrzeby przyjęć interesantów. Pokoje pracowników

socjalnych zapewniają komfortowe warunki pracy tj. prowadzenia pracy administracyjnej, socjalnej oraz przyjęć interesantów. W przypadku zapewnienia intymności przeprowadzanych rozmów z klientami, są oni przyjmowani przez pracownika socjalnego w pokoju przyjęć interesantów.

Ośrodek czynny jest w dni robocze od poniedziałku do piątku w godz. 7.00 – 15.00.

Teren gminy podzielony jest na 10 rejonów opiekuńczych zgodnie z liczbą obecnie zatrudnionych pracowników socjalnych. W przypadku nieobecności pracownika socjalnego, klientów przyjmuje pracownik pozostający na terenie Ośrodka.

W Ośrodku prowadzony jest jeden Rejestr przesyłek wpływających, w którym odnotowywane są przyjęcia zgłoszeń o pomoc w formie telefonicznej, osobistej, pisemnej. Każdy pracownik socjalny prowadzi Rejestr prowadzonych własnych spraw, w ramach wyjść w środowisko.

Wszyscy pracownicy Ośrodka oraz klienci mają możliwość skorzystania z porad Radcy Prawnego, z którym została zawarta stosowna umowa. Pracownicy Ośrodka w zależności od potrzeb, mogą uzyskać porady bez ograniczeń czasowych, w formie telefonicznej, e-mail-owej, a w wyjątkowych sytuacjach również osobiście. Klienci Ośrodka, mają możliwość uzyskania bezpłatnych porad prawnych 1 raz w tygodniu w każdy czwartek (po wcześniejszym zgłoszeniu) w godz. 13.00 – 15.00.

Na dzień kontroli Ośrodek spełniał określone przepisami ustawy o pomocy społecznej wskaźniki zatrudnienia pracowników socjalnych.

Realizację zadań gwarantuje zatrudnienie pracowników socjalnych w wymaganym ustawowo wymiarze posiadających odpowiednie przygotowanie do wykonywania zawodu, stale podnoszących kwalifikacje. Stan zatrudnienia pracowników socjalnych w ośrodku pomocy społecznej określa art. 110 ustawy o pomocy społecznej, który w ust. 11 stanowi, że: ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2.000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ponadto ust. 12 wskazuje, że ośrodek pomocy społecznej musi zatrudniać w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Na dzień kontroli Ośrodek zatrudniał 10 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy. Każdy z pracowników socjalnych ma wyznaczony rejon opiekuńczy, świadczy pracę socjalną i przeprowadza rodzinne wywiady środowiskowe poza siedzibą jednostki. Średnio **na jednego pracownika socjalnego przypadało 1.625 mieszkańców** (liczba mieszkańców ogółem – 16.246 – stan na 30.06.2024 r. dane GUS) oraz **27 środowisk pracy objętych pracą socjalną** (łącznie 266 rodzin objętych pracą socjalną wg sprawozdania MRiPS-03 stan na 30.06.2024 r.).

Kierownik Ośrodka oraz pracownicy socjalni posiadają kwalifikacje określone w ustawie o pomocy społecznej.

Kwalifikacje osoby kierującej ośrodkiem pomocy społecznej określa art. 122 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym „osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej”.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że Kierownik Ośrodka posiada specjalizację z organizacji pomocy społecznej oraz wymagany 3-letni staż w pomocy społecznej. Od 23 marca 2011 r. zatrudniona w Ośrodku na stanowisku Kierownika.

Wymogi kwalifikacyjne pracowników socjalnych określa art. 116 i art. 156 ustawy o pomocy społecznej. Z akt osobowych pracowników socjalnych wynika, że wszyscy posiadają kwalifikacje wymagane na zajmowanym stanowisku.

Pracownicy socjalni – zgodnie z przepisami – otrzymują dodatek do wynagrodzenia za pracę w środowisku.

Zgodnie z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej pracownikowi socjalnemu zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy w samorządowych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, do którego podstawowych obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej lub przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki, przysługuje wypłacany co miesiąc dodatek do wynagrodzenia. W toku kontroli ustalono, że pracownicy socjalni świadczący – na dzień kontroli – pracę w środowisku otrzymują w/w dodatek.

Wszyscy – zatrudnieni w Ośrodku – pracownicy socjalni świadczący pracę podnosili kwalifikacje zawodowe. Uczestniczyli w szkoleniach merytorycznych.

Zgodnie z art. 119 ust. 2 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej, pracownik socjalny obowiązany jest podnosić swoje kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach i samokształcenie. Z analizy akt osobowych wynika, że w badanym okresie wszyscy pracownicy socjalni świadczący pracę w środowisku uczestniczyli w szkoleniach m.in. z obszaru pomocy społecznej, przeciwdziałania przemocy domowej, bezpieczeństwa pracownika socjalnego. Kierownik Ośrodka – w okresie objętym kontrolą – również uczestniczył ww. szkoleniach merytorycznych.

[akta kontroli str. 333-396, 429-466, 1047, 1063-1126]

Zadanie realizowane bez uchybień.

Wnioski:

1. Ośrodek realizuje wsparcie w formie usług opiekuńczych. Ośrodek zapewniał usługi opiekuńcze w dni wolne od pracy.
2. Zakres usług opiekuńczych był dostosowany do indywidualnych potrzeb klienta.
3. Ośrodek udzielał pomocy adekwatnie do potrzeb osobom korzystającym z zasiłku stałego.
4. Ośrodek realizuje wsparcie względem rodzin doświadczających bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

5. Ośrodek realizował pracę socjalną jednak nie w każdym przypadku dokumentował działania w ramach pracy socjalnej.
6. Nie w każdym przypadku zachowane były terminy prowadzonego postępowania administracyjnego.
7. Brak adnotacji – w nielicznych przypadkach - w karcie pracy potwierdzające przeprowadzenie wywiadu środowiskowego.
8. Ośrodek nie jest przygotowany do zapewnienia osobom bezdomnym tymczasowego schronienia we wszystkich, określonych w ustawie o pomocy społecznej formach.
9. Aktualne miejsce pobytu osoby bezdomnej stwarza zagrożenie dla jego bezpieczeństwa
10. Na terenie gminy Drezdenko funkcjonuje środowiskowy dom samopomocy.
11. Gmina nie realizuje zadania zleconego z zakresu administracji rządowej – organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Brak wniosków o tę formę pomocy.
12. Gmina realizuje zadanie w zakresie kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy, w tym domu.
13. Pomoc udzielana osobom przed umieszczeniem w placówce nie w każdym przypadku była wystarczająca.
14. Działalność Ośrodka regulują stosowne uchwały Rady Gminy w Drezdenku oraz zarządzenia Kierownika Ośrodka.
15. Warunki lokalowe Ośrodka nie stwarzają pełnej możliwości realizacji zadań - bariery architektoniczne w budynku.
16. Ośrodek spełnia wszystkie wymagane wskaźniki zatrudnienia pracowników socjalnych.
17. Kierownik Ośrodka – posiada wymagane na zajmowanym stanowisku kwalifikacje zawodowe oraz staż pracy.
18. Pracownicy socjalni i kierownik posiadają wymagane na zajmowanym stanowisku kwalifikacje zawodowe, oraz w badanym okresie podnosili kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach merytorycznych.

Wnioski wymienione w punktach 6, 8 stanowią uchybienia.

Wnioski wymieniony w punkcie 5, 7, 9, 11, 13, 15 stanowi sugestię Zespołu Kontrolującego.

Za stwierdzone uchybienia odpowiedzialny jest Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Drezdenku.

Na tym kontrolę zakończono.

O przeprowadzonej kontroli dokonano wpisu do książki kontroli znajdującej się Ośrodka Pomocy Społecznej w Drezdenku, pod pozycją nr 22.

POUCZENIE

Zgodnie z § 17 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy.

Ponadto dyrektorowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim wobec zastrzeżeń.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Drezdenku, drugi Burmistrzowi Drezdenka, trzeci pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wielkopolskim.

Kontrolujący:

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej
Teresa Ozimek

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej
Krzysztof Frisoli

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej
Małgorzata Rodak

Kierownik Ośrodka:

Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
mgr Wioletta Kantor-Kmieciak

Gorzów Wielkopolski, dnia 10.01.2025 r.

Drezdenko, dnia 17.01.2027 r.